

Analyse marint restråstoff 2021:

Tilgjengelighet og anvendelse av marint restråstoff fra norsk fiskeri- og havbruksnæring

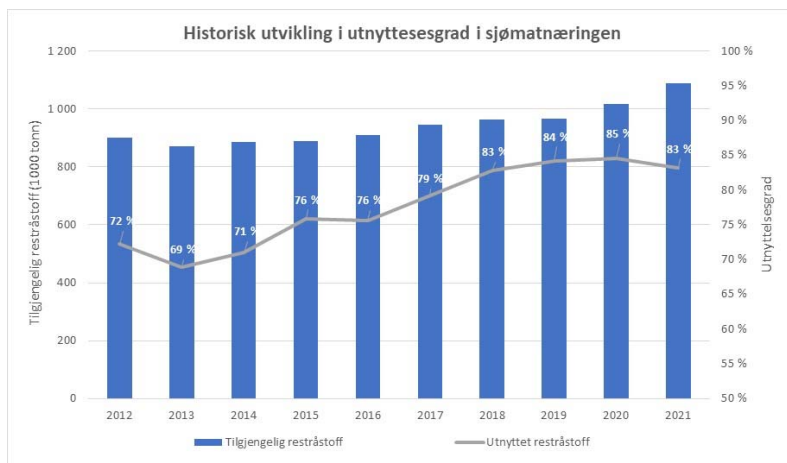
Marint restråstoff utgjør en viktig verdiskapende ressurs i norsk fiskeri- og havbruksnæring. Majoriteten av volumene blir utnyttet på en god måte, men det er likevel et potensial for å øke utnyttelsesgraden, særlig fra hvitfisksektoren. Av fangst og produksjon på ca. 3,77 millioner tonn for samlet norsk sjømatnæring, oppstod det ca. 1 089 000 tonn restråstoff i 2021. Omtrent 83 % eller 905 600 tonn ble utnyttet til ulike typer anvendelser.

Hva er restråstoff?

Som restråstoff defineres det som ikke er primære hovedprodukt ved anvendelse av et råstoff. Eksempler på restråstoff er slo (mage, tarm og andre indre organer), hoder, rygg og spol, skinn og buklist. Primære råstoffer er fisk og skalldyr (krepssdyr og bløtdyr) som oppdrettes og fanges fra norske kvoter i norske farvann og/eller landes i Norge.

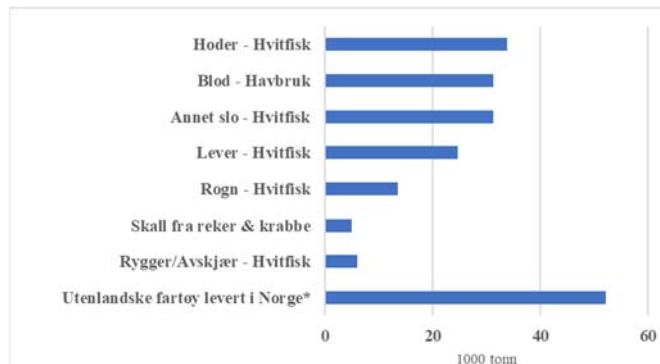
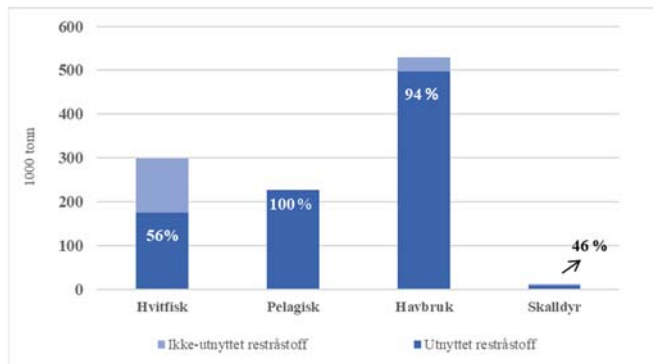
Hvor mye restråstoff utnyttet fra Norsk sjømatnæring?

Samlet utnyttelsesgrad av marint restråstoff i Norsk sjømatnæring i 2021 ble beregnet til 83 %. Fra grafen under kan en se at utnyttelsesgraden har økt kontinuerlig siden 2016, mens det i 2021 ble beregnet en svak tilbakegang. Dette var i hovedsak drevet av en økning i tilgjengelig restråstoff fra hvitfisk og havbruk, hvor utnyttelsesgraden ligger rundt 56 % og 94 %, og en nedgang i pelagisk sektor hvor utnyttelsesgraden er 100 %. Til tross for en tilbakegang i 2021, er en samlet utnyttelsesgrad på ca. 83 % fortsatt høyt i et historisk perspektiv, som en kan se fra grafen nedenfor. Den positive trenden de siste årene skyldes først og fremst at kystflåten tar vare på stort sett alt av råstoff, mens den havgående flåte har introdusert nye fartøy med mulighet for bedre ivaretagelse og prosessering av restråstoff til havs. I tillegg har det blitt utviklet nye markeder forhumant konsum basert på restråstoff utenfor Norges grenser.

Hva utnyttes ikke?

Omtrent 183 000 tonn restråstoff, hovedsakelig fra hvitfisksektoren ble ikke utnyttet i 2021. Dette skyldes særlig sløying eller prosessering ombord de havgående fartøyene hvor restråstoff ikke bringes til land, men også påvirkning av COVID-19 som påvirket markedene, både for hovedprodukt og produkter av restråstoff, samt arbeidsinnvandring som sjømatindustrien er avhengig av, særlig i torskesesongen, både på fartøy og på landanleggene. De største andelene av ikke-utnyttet restråstoff i 2021 var hoder, slo og lever fra hvitfisksektoren, og fritt blod fra havbruksnæringen.

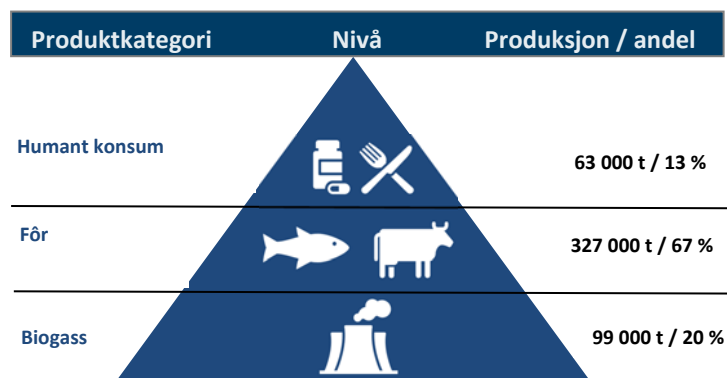

Hovedmarkedsområder

I prosjektserien er det sett på hvilke anvendelser restråstoffet går til, samt hvilke produktgrupper som dannes. Konsumkategorien inneholder ulike typer sjømatprodukter, tran og ekstrakter og er en kategori som har vokst med over 20 % siden 2017. Dette er hovedsakelig drevet av økt fokus på bærekraft og sirkulær økonomi, som har intensifisert FoU-fokuset for å utvikle høyverdi produkter for humant konsum.

I 2021 endte ca. 327 000 tonn til ulike fôrprodukter. Dette er—og har vært—den største produktgruppen over lengre tid. Fôrkategorien inkluderer fiskefôr, husdyrfôr, kjæledyrfôr og pelsdyrfôr.

Den tredje kategorien er biogass/energi som i hovedsak produseres i Danmark, men som de siste årene har økt sin produksjon i Norge ved etablering av biogassanlegg.

Visningsverktøy

Prosjektet har utviklet et visningsverktøy med formål å gjøre det enklere å hente ut data for brukere. Verktøyet er nå oppdatert med 2021-data og kan leses på både norsk og engelsk. Følg linken under for å se nærmere på verktøyet.

<https://www.marintrestrastoff.no/>

Prosjektet er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF). <https://www.fhf.no/>

Finansiert av:

KONTAKTPERSON:

Magnus Stoud Myhre
+47 908 41 867
magnus.myhre@sintef.no